

PIERWSZA POMOC

Ten artykuł jest tylko wskazówką, jak udzielić pierwszej pomocy psu. Nie należy rezygnować z opieki weterynaryjnej, ale trzeba wiedzieć, jak udzielać PIERWSZEJ POMOCY, do momentu przyjazdu lekarza.

Ten referat został przygotowany dla treserów akcji poszukiwawczo - ratunkowych, wyszkolonych co najmniej do zaawansowanego poziomu Pierwszej Pomocy i Reanimacji. Chcielibyśmy podzielić się z Wami naszymi poglądami na temat brania odpowiedzialności za zdrowie Waszych psich towarzyszy. Nauczcie się rozpoznawać u psa oznaki problemów medycznych oraz podejmować decyzje o tym, kiedy zasięgnąć zaawansowanej pomocy medycznej, jeśli zachodzi taka potrzeba.

NORMALNE WARTOŚCI DLA TWOJEGO PSA

Czas napełnienia naczyń włosowatych	Mniej niż 1 sekunda
Kolor błony śluzowej	Zwykle różowy
Temperatura	Od 38,3 do 38,8 stopni Celsjusza
Puls w spoczynku	Młode psy 110 - 120 uderzeń na minutę Dorośle psy ras dużych 60-80 uderzeń na minutę Dorośle psy ras małych 80 - 120 uderzeń na minutę
Tempo oddechu	młode 20 - 25 dorośle 14 - 16
Nawodnienie	Podnieś skórę i puść, powinna powrócić na swoje miejsce w przeciągu 1 sekundy.

Czas napełnienia naczyń włosowatych mierzy się naciskając dźwieszki nad kłami. Naciśnij stanowczo, jednym palcem, aż dźwieszki w tym miejscu będzie białe, i puść. Zwróć uwagę, w jakim czasie kolor powróci do naturalnego. Zauważ, jakiej barwy są dźwieszki i pysk Twojego psa. Kolor

dziąseł u psów może przechodzić od czarnego, przez czerwono-brązowy, do różowego.

Temperatura mierzona jest odbytniczo za pomocą doodbytniczego termometru przeznaczonego dla dorosłych. Termometr powinno się trzymać w miejscu przez 1 do 2 minut. Jeżeli wynikiem będzie temperatura poniżej 37,7 stopni Celsjusza, zmierz ponownie i upewnij się, że termometr trzymany był dostatecznie długo.

Tempo oddechu i puls będzie różny u każdego psa i będzie zależał od tego, czy pies jest w spoczynku, czy też w ruchu. Dlatego dobrze jest zanotować normalne wartości w obu sytuacjach.

ROZPOZNAWANIE OBJAWÓW SZOKU

Szok jest stanem wynikającym z obniżenia wielu funkcji witalnych ciała, spowodowanego brakiem efektywnego krążenia. Stan szoku zagraża życiu, ale jest odwracalny, jeśli podejmie się leczenie odpowiednio wcześnie. Przyczyną szoku są: duża utrata krwi, poparzenia, urazy, ukąszenia węży, zatrucie, brak tlenu, lub przeciagające się wymiotowanie, czy biegunka.

Do objawów szoku zaliczają się:

- Błady kolor dziąseł / wewnętrznej strony powiek, czas napełnienia naczyń włosowatych dłuższy niż 2 sekundy
- Suche wargi i dziąsła, odwodnienie
- Nadmierne wytwarzanie śliny w niektórych przypadkach zatrucia
- Słaby puls udowy, szybki: od 150 do 200 uderzeń na minutę
- Szybkie uderzenia serca
- Chłodne kończyny
- Hiperwentylacja, szybkie oddychanie, z reguły powyżej 25 oddechów na minutę
- Dezorientacja, nerwowość, niepokój
- Ogólne osłabienie

Zaawansowane fazy szoku:

- Nieprzerwana depresja i osłabienie do stopnia uniemożliwiającego poruszanie, lub powodującego utratę świadomości i brak reakcji na bodźce
- Rozszerzone źrenice
- Czas napełnienia naczyń włosowatych większy niż 4 sekundy
- Biały kolor błony śluzowej
- Temperatura ciała poniżej 36,6 stopni Celsjusza, mierzona odbytniczo

Leczenie:

Zapewnij odpowiednią wentylację
Miej każde krwawienie pod kontrolą
Uspokajaj i uciszaj psa, aby zapobiec dalszym urazom
Utrzymuj normalną temperaturę ciała
Zabierz psa do weterynarza, aby rozpocząć uzupełnianie płynów i podawanie leków.

Ranny pies, lub inne zwierzę w stanie szoku, może nie rozpoznawać właściciela. Twój własny pies w przyпадzie bólu lub strachu może Cię ugryźć. Jest to bardzo ważne, aby mówić do psa łagodnym i spokojnym tonem. Jeśli występują kłopoty z oddychaniem, lub ciężkie sapanie, nie wolno zakładać kagańca. Jeżeli kaganiec zostanie umieszczony na pysku, należy nieustannie go obserwować i usunąć, jak tylko pojawią się pierwsze oznaki przegrzania lub wymioty. Poproś kogoś o pomoc w przytrzymaniu psa, abyś mógł go spokojnie zbadać oraz/lub rozpocząć leczenie.

RANY I KRWAWIENIA

Otarcia:

- Zwykle niewielkie
- Krwawienie
- Zawsze możliwość infekcji

Leczenie:

Ostrożnie usuń obce przedmioty i odłamki
Jeśli to konieczne, obetnij lub ogól sierść z tego miejsca
Dokładnie wyczyść ranę wodą z chlorhexidinem, szczotką Betadine lub roztworem, jeśli jest dostępny. Jeśli nie, wykorzystaj mydło. Roztworu nie trzeba płukać, za to szczotkę należy wypłukać obficie. *(Nie używaj wody utlenionej; może zniszczyć tkankę).*

Poważne zranienia i krwawienie:

- Mogą zagrażać życiu
- Mogą wymagać szycia chirurgicznego

Leczenie:

Kontroluj krwawienie.	1. Dodatkowy ucisk bezpośredni 2. Podniesienie 3. Punkty uciskowe
<i>Od razu zasięgnij fachowej pomocy.</i> Zapoznaj się również z powyższymi wskazówkami leczenia ran.	

Zasady bandażowania:

- Chronić ranę przed dalszymi obrażeniami lub infekcjami
- Nie pozwalaj psu na lizanie
- Ogranicz ruchy
- Umocuj szynę
- Zapobiegnij dźwiganiu
- Uciskaj, by kontrolować krwawienie i obrzęk
- Upewnij się, że krążenie doprowadzane jest do palców u stóp, ochraniaj poduszeczki.

ZŁAMANIA I PODEJRZENIA ZŁAMANIA

Objawy:

- Jawny ból
- Utrata władzy w kończynie
- Wystająca kość
- Opuchlizna
- Nierówność lub zniekształcenie
- Utykanie

Leczenie:

Pamiętaj o tym, aby najpierw opanować szok i krwawienie

Zajmij się przemieszczaniem złamanej kości
Nie wolno układać kości przez skórę.
Do otwartego złamania przyłóż czysty opatrunek

W przypadku złamania kończyny poniżej łokcia lub kolana, zastosuj bandaż Roberta Jones'a od palców do ramienia lub biodra
(Niestety nie ustalono żadnych standardów dotyczących pierwszej pomocy przy złamaniach kości ramiennej lub udowej)
Transport do szpitala tak szybko, jak to tylko możliwe

Zasady mocowania szyny:

- Unieruchomienie złamania i złamania domniemanego (wymaga to także unieruchomienia stawu znajdującego się zarówno nad, jak i pod złamaniem)
- Zmniejszaj ból
- Zapobiegaj szokowi
- Zapobiegaj dalszym uszkodzeniom otaczającej tkanki
- Uciskaj, by kontrolować krwawienie i obrzęk

NAGŁE WYPADKI I URAZY:

UKĄSZENIA WĘŻA

Objawy:

- Ból
- Ospałość
- Wymioty
- Biegunka
- Ślinienie się, pragnienie
- Opuchlizna w okolicy ukąszenia
- Szok

Leczenie:

Postaraj się o natychmiastową pomoc weterynaryjną. W czasie transportu unieruchom tę część ciała zwierzęcia, która została ukąszona, trzymając ją poniżej poziomu serca. Ostrożnie można użyć opaski uciskającej, aby zahamować rozprzestrzenianie się jadu. Staraj się uspokajać zwierzę podczas transportu. Identyfikacja gatunku węża bardzo ułatwi leczenie.

UŻĄDLENIA:

Objawy:

- Ból
- Opuchlizna i zaczerwienienie
- Uderzanie łapą o pysk
- Kłapanie zębami w powietrzu

Leczenie:

Jeśli zauważysz żądło, natychmiast je wyjmij. Chłodny ucisk pomoże załagodzić użądlenie. Podaj benedryl doustnie (dipenhydramina 2-4mg/kg doustnie co 8 godzin). Postaraj się o opiekę medyczną, jeśli opuchlizna nie schodzi/pogarsza się, lub jeśli użądlenie znajduje się w pobliżu głowy/szyi/gardła.

UDAR SŁONECZNY:

Objawy:

- Zmęczenie
- Zapaść naczyniowa
- Czerwone błony śluzowe (dziąsła)
- Nadmierne sapanie
- Odwodnienie
- Drżenie

Leczenie:

Niech pies wypoczywa w cieniu, podawaj mu małe ilości wody. Zasięgnij pomocy weterynarza, jeśli stan się nie poprawia.

UDAR CIEPLNY:

Objawy:

- Nadmierne sapanie
- Temperatura ciała powyżej 40,5 stopni Celsjusza
- Dezorientacja
- Osłabienie
- Szybki puls/oddech
- Błony śluzowe koloru ceglastego

Leczenie:

Zabierz psa do cienia, lub do wody. Zachowuj te same środki ostrożności, co w przypadku ludzi; nie zanurzaj psa w lodowatej wodzie, tylko w chłodnej, stopniowo obniżając temperaturę ciała. Lód może być umieszczony pod pachami, głową, szyją i w okolicach pachwin. Wykonuj tę czynność ostrożnie i upewnij się, że lód owinięty jest ściereczką. Obserwuj temperaturę i nie pozwól, aby spadek był zbyt duży. Zabierz psa do szpitala weterynaryjnego.

WZDĘCIE:

Wzdęcie jest bardziej popularnym określeniem powiększenia/skrętu żołądkowego. Występuje częściej u większych psów o głębszej klatce piersiowej. Powiększenie żołądkowe polega na powiększeniu jamy brzusznej do nienormalnych rozmiarów. Skręt żołądka zachodzi wtedy, gdy brzuch obraca się. ***Jest to sytuacja grożąca życiu.***

Objawy:

- Suche torsje / puste wymioty
- Nerwowość
- Niepokój
- Wzdęty brzuch (stwardniały)
- Nadmierne wydzielanie śliny
- Przygnębienie
- Szok

Leczenie:

Natychmiast zabierz psa do szpitala. Aby nadzorować wzdęcie możesz użyć centymetra krawieckiego (nada się także smycz lub siatka) i zmierz obwód psa w okolicy ostatniego żebra. Upewnij się, że obwód się nie zwiększa, a wszelkie zmiany zaznaczaj długopisem.

Profilaktyka:

Podawaj psu porcję jedzenia, co najmniej dwa razy dziennie (rano i po południu). Nie dawaj dużej ilości wody naraz; lepiej dawać mniej wody, ale częściej. Unikaj ćwiczeń fizycznych na około godzinę lub dwie przed i po posiłku.

ZATRUCIE:

Objawy:

- Trudności z oddychaniem

- Nietypowe zachowanie
- Rozstrój żołądka
- Nieregularne uderzenia serca - szybkie lub słabe
- Drżenie
- Konwulsje
- Ślinienie się

Istnieje wiele rodzajów zatrucia, a każde z nich będzie miało inny wpływ na Twojego psa. W wielu przypadkach objawy nie są widoczne od razu. Dowiedz się jaki jest Twój lokalny numer kontroli zatruc i zadzwoń **tam**. Jeśli nie wiesz, jaką truciznę skonsumował Twój pies, lub jeśli była to trucizna kaustyczna, nie zmuszaj go do wymiotów. Skonsultuj się z kontrolą zatruc lub z weterynarzem, aby dowiedzieć się więcej.

Typy trucizn i krótki opis reakcji:

- **Środek gryzoniobójczy zatrzymujący krzepliwość krwi**
Warfaryna

Ten środek uniemożliwi krzepnięcie krwi psa w przeciągu godzin lub w przeciągu jednego dnia. Objawów nie widać od razu, jak w przypadku innych trucizn. Zmusz psa do wymiotów i oddaj go pod opiekę weterynarza; jest to niezbędne do przeżycia.

Postaraj się o natychmiastową pomoc lekarza i zabierz ze sobą próbkę trucizny.

- **Inne środki gryzoniobójcze**

ANTU
Talium
Pindona
Strychnina
Sód Floro-octanowa (1080)
Fosforek Cynku

Środki te mogą powodować śmiertelny obrzęk płuc, napady, zniszczenie nerek lub wątroby, albo poważny krwotoczny nieżyt żołądka i jelit. Jeśli pies jest przytomny, wywołaj wymioty, podaj Toxiban i jedź do weterynarza; **zabierz** ze sobą etykietkę leku.

- **Środki przeciwko szkodnikom**

Arszenik
Chlorowany węglowodór
Związki fosforoorganiczne
Węglany
Rotenon
Metaldehyde

Przy większości z tych środków objawy występują natychmiast. Obfite ślinienie się, skurcze i ból

brzucha, oddychanie z trudem, niebieskawe błony śluzowe, napady/drgawki, zeszywnienie, wyciągnięte łapy i wiele innych objawów. **NATYCHMIAST SPROWADŹ POMOC WETERYNARZA.**

- **Glikol**

Płyn do chłodnic

Objawy mogą nie być widoczne od razu. Pies może wydawać się trochę „pijany”. Śmiertelne efekty etylenu glikolu pojawiają się po godzinie i od tego momentu są już nieodwracalne. Natychmiast wypłucz psu jamę ustną, łapy i wszystkie inne możliwe miejsca kontaktu. Wywołaj wymioty, jeśli pies jest przytomny i podaj Toxiban. **Natychmiast zabierz psa do weterynarza.**

- **Różne trucizny**

Kwas

Zasady

Śmieci

Trujące rośliny

Czekolada

Kwas – **wyczyść** to, co widzisz, nie wywołuj wymiotów, zabierz do weterynarza

Zasady – **wyczyść** to, co widzisz, nie wywołuj wymiotów, zabierz do weterynarza

Śmieci – **usuń** co się da, wywołaj wymioty, podaj węgiel aktywowany, **nie podawaj lomotilu**

Trujące rośliny – **weź** próbkę podejrzaną rośliny do najbliższego weterynarza

Czekolada – **jeżeli** pies spożył więcej niż 29 g (na kilogram ciała) czekolady do pieczenia, lub 56 g czekolady deserowej, lub 113 g mlecznej czekolady, wywołaj wymioty, podaj węgiel aktywowany i zabierz do weterynarza. (**Zauważ**, że zawartość tłuszczu w niektórych wyrobach z mlecznej czekolady może powodować zagrażające życiu zapalenie trzustki).

REANIMACJA I SZTUCZNE ODDYCHANIE:

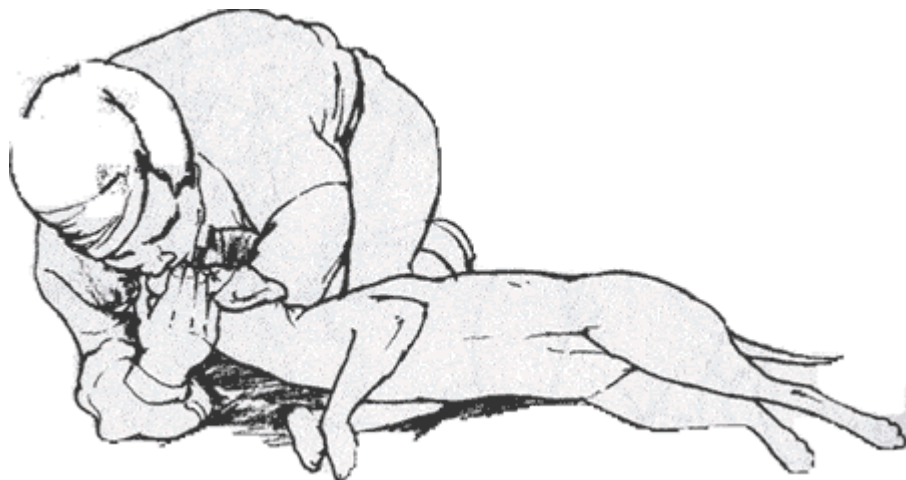
Drogi oddechowe:

Sprawą nadrzędną jest zbadanie, czy drogi oddechowe są drożne. Aby je udrożnić, wyprostuj szyję i głowę. Usuń z jamy ustnej wszelkie obce przedmioty i wyciągnij język do przodu.

Oddychanie:

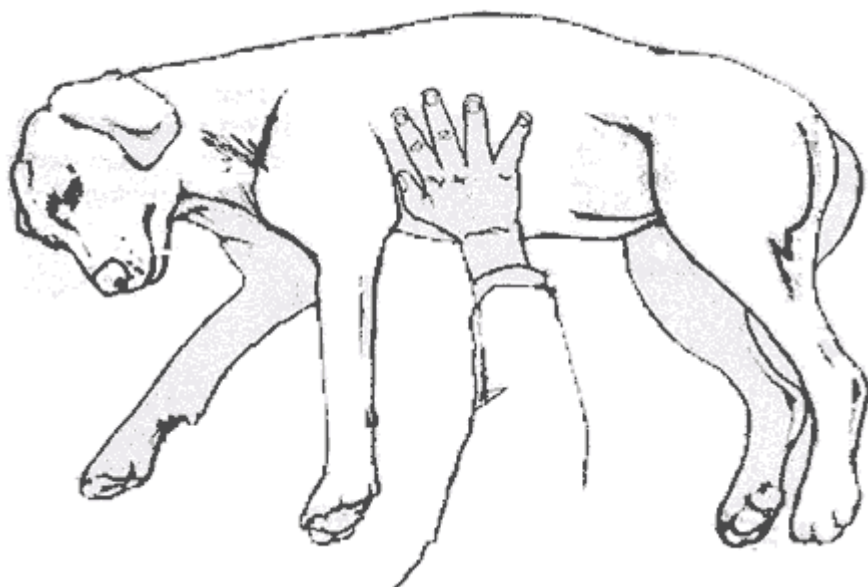
Sprawdź, czy zwierzę oddycha, a jeśli nie, ułóż dłonie wokół pyska tak, aby uniemożliwić wydostawanie się powietrza, i mocno wdychaj powietrze przez nozdrza. W momencie, gdy wdychasz powietrze do płuc zwierzęcia, jego klatka piersiowa powinna się powiększyć, a później opaść. Jeśli

wykonujesz sztuczne oddychanie u małego psa, nie rób tego zbyt mocno. Wykonuj od 8 do 10 wdechów na minutę (lub jeden oddech co 6 sekund).

Reanimacja:

Jeśli puls jest niewyczuwalny, ułóż psa na twardym podłożu, na prawym boku. Dolną częścią dłoni naciskaj na klatkę piersiową tuż pod łokciem. Ucisk powinien być stanowczy, ale nie gwałtowny. Łatwiej jest, kiedy w reanimacji uczestniczą dwie osoby. Jedna z nich robi masaż serca, a druga sztuczne oddychanie. Resuscytacja powinna odbywać się w tempie od 80 do 120 ucisków klatki piersiowej na minutę, z dwoma oddechami na każde 15 ucisków.

Podawanie leków i manipulacja elektryczna:

Jedynie weterynarz może podawać leki i wykonywać elektryczną manipulację. Twój pies będzie miał tym większe szanse na przeżycie, im szybciej zawieziesz go do lekarza! Nawet jeśli podtrzymujesz psa przy życiu udzielając mu resuscytacji, to i tak musisz zawieźć go do szpitala, gdzie otrzyma fachową opiekę.

TERENOWA APTECZKA PIERWSZEJ POMOCY

Oto lista pełnego wyposażenia, które zawsze powinno znajdować się w Twojej apteczce pierwszej pomocy. Znak * oznacza rzeczy, które można zdobyć tylko od weterynarza. Dobrze jest porozmawiać z weterynarzem o tym, jaki rodzaj pracy wykonujesz ze swoim psem. Pamiętaj, że apteczka powinna być możliwie jak najmniejsza. Trzymaj w niej tylko te rzeczy, których będziesz potrzebował w nagłych wypadkach. Schowek w samochodzie lub bagaż w samolocie to dobre miejsca na przechowywanie większych narzędzi pierwszej pomocy, jak dodatkowa taśma, bandaże, czy rolka waty.

pinceta
kleszczyki hemostatyczne / szczypce
nożyce
termometr
agrafki
3" x 3" gąbeczki gazy
bandaż elastyczny
bandaż trójkątny
plastry opatrunkowe
2" rolki gazy / rozciągliwy bandaż
szyny
1" taśmy samoprzylepnej
rękawiczki
nieprzylepny opatrunek / Telfa / Zwolnienie
2" rolki Medi-Rip / Vetwrap
roztwór Betadine
Środek łagodzący użądlenia
Aspiryna
wazelina K-Y
Benadryl (2-4mg/kg)

- * Antybiotyki (Ampicylina / Tetracyklina)
- * Maści do stosowania miejscowego (Panalog / Tritop / Neomycyna / Neosporyna)
- * Maść oczna niesteroidowa (Mycitracyna / Terramycyna)
- * Steryd (Prednisolon)
- * Leki przeciwbiegunkowe
- * Środki wymiotne (Apomorfina)

Nazwy leków podane w nawiasach to tylko sugestia; Twój weterynarz może zaproponować Ci inne produkty.

WSTĘPNY PLAN UDZIELANIA POMOCY W TERENIE PSOM POSZUKIWAWCZYM W NAGŁYCH WYPADKACH

Spotkaj się z weterynarzem:

Dowiedz się, czy Twój weterynarz będzie w stanie pomagać w nagłych wypadkach po godzinach lub w weekend. Ważne jest, aby lekarz wiedział, jaki rodzaj pracy wykonujesz ze swoim psem. W nagłych przypadkach to może zająć Ci kilka godzin, lub nawet cały dzień, by zapewnić psu profesjonalną pomoc.

Omów z weterynarzem sposób postępowania w nagłych przypadkach (wysokiej gorączki, reakcji alergicznych, ukąszeń węża, zranienia, złamania, biegunki/wymiotów oraz zatrucia), zanim zdołasz zabrać psa do niego, lub do najbliższego weterynarza. Wymieńcie spostrzeżenia na temat apteczki pierwszej pomocy i podawania leków. Czy Twój weterynarz mógłby wyposażać Cię w podstawowe leki i udzielić Ci instrukcji jak je stosować w nagłych przypadkach?

Lista podanych tu leków to tylko sugestia, każdy weterynarz może polecić Ci inne lekarstwa. Pamiętaj, aby w apteczce pierwszej pomocy umieścić tylko te środki, które znasz, wiesz do czego służą i wiesz, jak ich użyć.

Jeżeli Twój pies doznał jakichś obrażeń w terenie, nie zapomnij poinformować weterynarza i uprzedzić go o Twoim przybyciu. Wówczas lekarz może zalecić Ci badanie kontrolne lub leczenie.

Terenowa Apteczka Pierwszej Pomocy:

Kiedy wyruszasz w teren, zawsze zabieraj ze sobą apteczkę. Terenowa apteczka pierwszej pomocy powinna być mała i zawierać tylko te rzeczy, które będą niezbędne w nagłych wypadkach. Upewnij się, że wszystkie leki są opatrzone datą ważności. Taśmę przechowuj w plastikowej torbie, aby nie wysychała. I najważniejsze: kiedy zapasy się skończą, **należy uzupełnić je najszybciej, jak to tylko możliwe.**

Samochodowa Apteczka Pierwszej Pomocy:

Możesz przygotować większą apteczkę i trzymać ją w samochodzie. Powinna zawierać takie rzeczy, jak: opatrunki, bandaże o dużej objętości, szyny, słuchawki lekarskie, sterylną wodę, itd.

Protokoły Medyczne i Zaświadczenia o Szczepieniach.

Poproś weterynarza o udostępnienie kopii protokołów medycznych i zaświadczeń o szczepieniach Twojego psa. Posiadanie ich jest ważne w razie jakiegokolwiek choroby i jej leczenia. Zawsze miej przy sobie spis szczeniaków, które Twój pies otrzymał w ostatnim czasie.

SŁOWNICZEK NAJBARDZIEJ POPULARNYCH SKRÓTÓW I TERMINÓW UŻYWANYCH W WETERYNARII MEDYCZNEJ

BP	ciśnienie krwi	BID	dwa razy dziennie
CRT	czas napełniania naczyń włosowatych	DX	diagnoza
EOD	w każdy inny dzień	FX	złamanie
HBC	potrącony samochód przez	IM	domięśniowy
IV	dożylny	LRS	roztwór mleczanowy

NSF	żadnych istotnych wniosków	PCV	rozmiar pełnej komórki
PRN	wedle potrzeby	QD	raz dziennie
QOD	w każdy inny dzień	RBC	krwinka czerwona
RX	recepta	SID	temperature, puls, oddychanie
TX	leczenie	WBC	krwinka biała

Łysienie – wypadanie włosów

Ataksja – zaburzenie koordynacji ruchowej

Naczynie włosowate – małe żyłki łączące żyły i tętnice

Dystalny – położony z dala od środka

Grzbietowy – tylny

Duszność – trudności z oddychaniem

Obrzęk – duża ilość płynów w tkance podskórnej

Nieżyt żołądka i jelit – zapalenie żołądka i jelit

Krwiak – obrzęk wypełniony krwią

Nawodnienie – łączenie z wodą

Hiperwentylacja – szybkie i głębokie oddychanie, które nadmiernie natlenia krew, powodując zawroty głowy

Żółtaczka – żółknięcie skóry

Zwichnięcie – przemieszczenie

Uszny – odnoszący się do ucha

Trzustkowy – odnoszący się do trzustki

Płucny – odnoszący się do płuc

Wielomocz – nadmierne wydalanie moczu

Proksymalny – położony bliżej środka

Nerkowy – dotyczący nerek

Piersiowy – dotyczący jamy klatki piersiowej

Wentylacja – krążenie powietrza w natlenionych naczyniach krwionośnych

Brzuszny – odnoszący się do mostka lub brzucha

Zoonoza – choroba zwierząt, którą mogą zarazić się ludzie